

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za družbo

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Neprankiranih pism ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 45-86

POTEK JUBILEJNE BANOVINSKE SKUPŠČINE

SLAVNOSTNI DEL

Na letošnji banovinski skupščini je naša sekcija proslavila 50 letni jubilej skupne učiteljske organizacije za Slovenijo. Proslavi je bil posvečen prvi skupščinski dan, t. j. 11. julij.

V dvorani Delavske zbornice se je poleg velikega števila delegatov in ostalega učiteljskega zbiral precejšnje število zastopnikov. Nj. Vel. kralja Petra II. je zastopal g. polkovnik Masić Milan, komandant 40. p. p.; ministar prosvete in g. bana je zastopal g. dr. Lovro Sušnik, načelnik prosvetnega oddelka; komandanta divizije podpolkovnik Pavlič Jernej, mestno občino podžupan dr. Ravnihar; kmetijski oddelk nadsvetnik Jože Krolj. Nadalje so prisostvovali naši jubilejni skupščini banski šolski nadzornik g. Milko Jeglič, urednik ponedeljskega »Jutra« g. Ludvik Mrzel za Novinarsko združenje, gđc. Pavla Hočevar za Jugoslovansko žensko zvezo, g. Anton Fakin za Združenje učiteljskega meščanskega šol, g. Franc Trost za Združenje telovadnih učiteljev, g. Andrej Skulj za Društvo upokojenega učiteljskega, g. Jože Kumer za Združenje uradnikov p. t. t. stroke, g. Leopold Zabukovec in g. Feliks Rant za Združenje zvančnikov fin. kontrole, g. Joško Zihherl za Združenje zemljokrajnih uradnikov, g. Ante Gnidovec za Združenje rač. uradnikov fin. direktije, g. Matej Zgajnar za Društvo državnih in samoupravnih upokojencev, g. Anton Alič za Združenje strojevodij, g. Danilo Delkin za Združenje nacionalnih železničarjev in brodarjev, g. Franc Masić za Društvo sodnih izvrševalcev, g. Jug za Društvo sodnih pisarniških uradnikov.

Poleg teh zastopnikov raznih organizacij so prišli na našo skupščino tudi g. prof. Ivan Prijatelj, ravnatelj učiteljskega v Ljubljani, univ. profesor g. dr. Fran Ilesič, sreska šol. nadzornik g. Fran Ločnikar in g. Fran Drnovšek.

Izvršni odbor JUU v Beogradu je zastopal podpredsednik tov. Stjepan Kranjčević, a tudi vse naše gospodarske in socialne ustanove so bile zastopane: Učiteljska tiskarna po tov. Ivanu Michlerju, Učiteljska samopomoč po tov. Jakobu Novaku, Samopomoč učiteljskih otrok po tov. Pavlu Lavriču, Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta po tov. Andreju Sežunu, Učiteljska gosp. in kredit. zadruga v Celju po tov. Franu Voglarju, Učiteljski dom v Ljubljani po tov. Alojziju Kržišniku, Učiteljski dom v Mariboru po tov. Mirku Lešniku in tov. Milošu Ledineku, ki je zastopal tudi Pedagoško centralo v Mariboru, Dom učiteljev v Ljubljani po tov. Mariji Sodnikovi, Zdravilski učit. dom v Rogški Slatini po tov. Antonu Gnušu, ki je tudi kot eden najmarkantnejših organizacijskih delavcev prejšnjih desetletij sam pomagal pri graditvi učiteljskega združenja.

Slavnostni del skupščine se je začel z nastopom »Učiteljskega pevskega zbora Emil Adamič«, ki je zapel državno himno, nakar je predsednik tov. Metod Kumelj pozdravil imenoma vse prisotne zastopnike in nato v krasno zasnovanem govoru podal zgodovinski pregled dela in ustvarjanja, prizadevanj in uspehov, nanašajočih se na petdesetletno dobo učiteljske organizacije. Svoj govor je nato zaključil s sledečimi ugotovitvami:

»Za vse, kar smo učitelji z dolgoletnim organiziranim delom dosegli in kar danes imamo, gre v prvi vrsti zaslugi tistim že pokojnim in živečim tovarišem, ki so nam kazali pravo pot za naše delo. Snovalec prvih učiteljskih društev, buditelj učiteljske zavesti, tvorec skupne učiteljske organizacije, našim voditeljem in vsem tistim številnim imenovanim in neimnanim učiteljem in učiteljicam, ki so kakorkoli pomagali pri izgraditvi organizacije in pri njenem delu za doseg zastavljenih smotrov, bo naša hvaležnost in hvaležnost bodočih učiteljskih generacij trajen spomin.

Imena Andrej Praprotnik, Mihael Nerat, Franc Kocbek, Armin Gradišnik, Anton Brezovnik, dr. Tomaž Romih, Vojteh Ribnikar, Anton Gernek in vseh drugih številnih učiteljskih organizatorjev in borcev bodo trajno blestela v zgodovini slovenske učiteljske organizacije. Slava njihovemu spominu!

Čutim se pa dolžnega, da izrečem iskreno zahvalo tudi vsem Vam, tovariši in tovarišice, ki ste doprinesli in ki doprinate žrtve za našo skupno stvar. Vam, ki ste s svojim delom pripravljali boljšo usodo sedanjim učiteljskim generacijam, pa tudi Vam, ki stojite danes sredi borbe in gradite ter ustvarjate pogoje za še lepšo usodo bodočih učiteljskih rodov. Vsem in vsakomur iskrena hvala.

Slovenska učiteljska organizacija in slovensko učiteljsko sta vedno zavzemala v slovenskem in jugoslovanskem narodnem pokretu častno mesto in tako kot važen činitelj uspešno pripravljala pot osvobojenju in zgraditvi Jugoslavije.

Svobodno življenje svobodnega naroda v svobodni narodni državi je bil najsvetlejši smoter njunega prizadevanja. Za ohranitev te dragocene, na 100 letnih žrtvah sloneče pridobitve je učiteljsko pripravljeno doprinesati tudi najtežje žrtve. Na dan proslave 50-letnice ustanovitve skupne slovenske učiteljske organizacije podajamo zato slovenski učitelji svečano izjavo, da smo pripravljeno briniti svobodo naroda in vsak kos svete zemlje naše narodne države do poslednje kaplje krvi. Živel kralj Peter II., živel visoki kraljevski dom, živila naša velika, močna in svobodna Jugoslavija.

S skupščine so bile poslani tudi sledeče brzojavke: Vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, nadalje pozdravni brzojavki prosvetnemu ministru Čičiću, izvršnemu odboru JUU v Beogradu in predsedniku Ivanu Dimniku v Topusko.

POZDRAVI IN ČESTITKE

Prvi se je oglašil k besedi načelnik prosvetnega oddelka kraljevske banske uprave dravske banovine g. dr. Lovro Sušnik, ki je pozdravil skupščino kot zastopnik g. ministra prosvete in kot zastopnik g. bana. Čestital je k jubileju in izjavil, da mu je to v prijetno dolžnost posebno zaradi tega, ker je vršilo učiteljsko v teku 50 let svoje delo tako nopravilno ter s tolikim trudom v dobrobit učiteljskega in za napredek na šolskem in prosvetnem polju. Če se je medtem položaj učiteljskega v marsičem izboljšal, potem je to sad naporov njegove organizacije in znak, da se je v javnosti in odločilnih krogih začel bolj upoštevati pomen tega stanu.

Prav tako vidni so uspehi dolgoletnega dela v šoli sami. Da je danes naše ljudsko šolstvo izgrajeno do tega obsega in te višine, gre hvala udejstvovanju celote kot mnogih poedincev, ki so dajali nasvete in pobude in se sami prizadevali za izboljšanje zunanjih in notranjih pogojev za povzdigo šolstva.

Pa tudi sicer ima slovenski učitelj poleg duhovnika največ zaslug, da je danes naš narod tako izobražen. Saj učitelji že od nekdaj veliko delajo na vseh poljih ljudske prosvete. Izjavil je, da so lahko učitelji z uspehom zadovoljni in nanj ponosni. Prosvetna urava se zaveda naporov učiteljskega in jih ceni, zato izreka ob 50 letnem jubileju polno priznanje tako za delo na šolskem kakor tudi na izvenšolskem polju.

H koncu je g. načelnik izrazil željo, da tudi v bodoče vršimo delo za mladino in prosveto uspešno in z vno, ker ga ni noben na katerem naj bi se učitelj ne udeleževal za blagor naroda in države.

Podžupan Ljubljane g. dr. Ravnihar je čestital v imenu mesta Ljubljane. Ugotovil je, da je učiteljska organizacija vršila častno delo pred prevarom ravno na narodnem polju, ker je s svojim delom pripravljala pot osamosvojitvi. Nadalje je navedel, da Slovenija prednjači, ker skoraj nima analfabetov in to je tudi zaslug slovenskega učiteljskega in njegove organizacije. Ob koncu je bodril k nadaljnjemu delu v čast inponos naroda in države.

Skupščino so nadalje pozdravili in čestitali k 50 letnemu jubileju organizacije še sledeči: prof. Ivan Prijatelj, Pavla Hočevarjeva, Anton Fakin, Jože Kumer, Leopold Zabukovec, Ante Gnidovec, Matej Zgajnar, Anton Alič, Danilo Delkin, Jug. Miloš Ledinek, Ivan Michler, Jakob Novak, Andrej Sežun in Marija Sodnikova — vsi zastopniki že gori označenih društev in ustanov.

Daljši govor je imel tudi zastopnik izvršnega odbora tov. Stjepan Kranjčević. Njegov govor priobčujemo zaradi njegove pomembnosti v celoti in v originalu:

GOVOR PODPREDESEDNIKA JUU STJEPANA KRANJEVIČA

Više nego ikad pozdravljam s iskrenom radošću ovaj odlični zbor i donosim vam srdačne pozdrave od onih, koji su danas duhom s vama, jer s vama jednako osjećaju i misle. Pozdravljam proslavu pedesetgodišnjice opstanka skupne slovenske učiteljske organizacije u ime sveukupnoga učiteljskega našeg države, u ime učiteljskega hrvatskoga, u ime središnjice naše staleške organizacije kao i u ime svoje, te vam, slovenske drugarice i drugovi, najsrdačnije čestitam na toj izuzetno važnoj i znamenitoj proslavi.

Čestitajući vam ovom prigodom osjećam dvostruki ponos, dvostruko sam radostan i to prvo radi toga, što se slavi rad organizacije učiteljskoga staleža, kojemu i sam pripadam, a drugo zbog toga, što je djelovanje, koje stoji iza pedeset godina vašega rada, najpozitivnije djelovanje za bolju budućnost naroda i čovječanstva, koji samo možemo zamisliti.

Veličajući značenje ovakve kulturne proslave — pedesetgodišnjicu opstanka i rada

skupne slovenske učiteljske organizacije — ne treba zaboraviti, da su prije spajanja opstojale pojedinačne slovenske učiteljske organizacije, koje su slavile već i sedamdesetgodišnje jubileje. A to je mnogo. Svima nam je poznato, da posao općega narodnoga obrazovanja i kod najnaprednijih evropskih naroda — da o drugima i ne govorimo — nije toliko star. Ta od velike francuske revolucije, godišnjicu koje slavimo upravo ove godine, proteklo je 150 godina, a istom ona je proglasila načelo opće školske dužnosti.

No nije samo to — sedamdeset ili pedeset godina — što je pri tom od prve važnosti! Važnije od toga jest to, da danas slavimo godišnjicu kulturnoga rada. Ne slavimo spomen na kakvu krvavu bitku, koja se makar svršila i pobjedom, nego slavimo težak, mukotran u uporan rad tisuća ljudi kroz decenije, rad na podizanju čovjeka, njegove svijesti i spoznaje, da je čovjek i da treba uložiti sve svoje snage u to, da čovjekom i ostane.

Tu, kulturnu, stranu današnje proslave potrebno je u naše teško, a možda doskora i krvavo doba, istaknuto osobito živo, jer nas već dulje vreme zaglućuju glasovi, da je upravo rat najdivnije projavljivanje svih čovjekovih snaga i da tobože tek u ratu mogu doći do izražaja sve njegove sposobnosti.

A slavitelji rata ne ostaju, kako znate, kod teorije. Zato odasvuda dopire do nas topot koraka uniformiranih ljudi, koje spremaju, da što vještije i okretnije uzmagnu klati i ubijati sebi jednake, tutnjava teških bornih kola, zlokobno brujanje ubojnih motora po modrom nebu, zato sve više čitamo o građenju novih morskis grdosija i čujemo sve češće o astronomskim gradovima utrošena narodnoga novca za naoružanje.

Recite, nije li onda upravo u ovom času, više nego ikad, potrebno naglasiti potrebu kulturnoga djelovanja. Nemamo li pravo, mi učitelji, kulturni radnici, kad vidimo, kako jedno bučno bubnjanje, jedan gromoglasni marš, može — ako ne upravo uništiti, a ono svakako u pozadinu potisnuti — rezultate našega mukotrpna rada od mnogo godina, da dignemo svoj glas, da s ovakvih proslava gromko viknemo svomu narodu i čovječanstvu, kako bubanj vodi u propast, a spasenje i sreća za čovjeka da se nalazi u kulturnom nastojanju i radu.

Ipak ne smijemo svako naoružanje trpati pod jednu kapu. Svi znamo i svi smo svjesni toga, da ima naroda, a među njih spada i naš, koji žele u miru nastaviti svoj stvaralački kulturni i ekonomski rad, svoje nastojanje oko napretka, oko progresa. Pa ako se i oni moraju naoružavati, da tako zaustave osvajalačke apetite i ratničko bjescilo na suprotnoj strani, onda je dužnost i nas, najizrazitijih kulturnih radnika, da takvo obrambeno naoružavanje podupremo i tako doprinesemo svoj dio za uništavanje najvećega zla, koje je do sad snašlo čovječanstvo. Time ćemo pomoći, da se stvore mogućnosti za daljnji nesmetani napredak.

Mi, učitelji, ne možemo ni časak biti u sumnji o tom, što je napredak. Za nas je jasno, da čovječanstvo ne može napredovati ondje, gdje se tuđe ne poštuje, gdje se guši svaka sloboda: pisanja, govora, pa čak i misli, gdje se čovjeku nijeće pravo na to, da sam sobom, svojim dobrom i svojom zajednicom upravlja samostalno, u slobodnom dogovoru sa svojim drugovima, ukoliko, mi ne možemo zamisliti napredak roda ljudskoga bez — demokracije.

Mi kao učitelji vjerujemo u čovjeka. Ta nam vjera — i jedino ona — daje snage, da — uzgajamo. Kad u čovjeka, u dobro, koje je u njemu založeno, ne bismo vjerovali, ne bismo mogli uzgajati, nego bismo morali dresirati mladež, koja nam je povjerena. Vjerujući u čovjeka mi ga uzgajamo i radimo oko toga, da podignemo njegovu snagu samostalnoga mišljenja i nezavisnoga zaključivanja, da uzmogne formirati svoju svijest, ojačati svoj duh. Ratni hušakci smatraju tu svijest o čovječjim pravima, taj slobodni duh štetnim za ratničku vrlinu. Njima je od razumne misli miliji bubanj, jer on zaglušuje, zaglujuje, nivelira. A svi silnici, tlačitelji, zavodnici i zaglušivači idu za tim, da od naroda načine ratni stroj bez misli. Oni preziru ljude i računaju s njihovim slabostima. Zato se služe i nasiljem, jer je jedna od teških pogrešaka čovjekovih, da se nasilju rado pokorava. Ali mi kao uzgajatelji znamo dobro, da teror kvari čovjeka: on koleba njegov značaj, raspojasava u njemu zlo, čini od njega kukavna licemjera i bestidna doušnika, čini ga vrijednim prezira.

Uzgajatelj mora nasuprot sav svoj rad osnivati na dobru, koje je u čovjeku, na vrlinama, koje se mogu razviti i usavršiti. Upravo radi toga nova škola toliko traži, da učenik radi sam, da razmišlja i da na pitanja, koja sam postavlja, traži odgovore. To je i uzrok, te mi uvodimo što veću samoupravu u učeničke kolektive, jer samo u zbiljskom ra-

du može mladi čovjek razvijati svoje dobre sklonosti, društveni osjećaj i odgovornost za zajednicu, kao što čovjek samo u vodi može da nauči plivati.

Zato, ako nam je doista do napretka, ne možemo a da ne osjetimo veliku vrijednost i izvanredno značenje ovakvih proslava. Pedeset godina upornoga i ustrajnoga rada oko toga, da čovjek pojedinac, da čovječanstvo uopće bude bolje. Tisuće marnih ljudi rade sa stotinama tisuća djece dane i dane, godine i godine, strpljivo i marno vjerujući zaslanost u uspeh svoga rada. Pojedinci u tom radu stare i malakšu, ali na njihova mjesta dolaze novi istoga duha, obnavljaju plamen i jačaju vatru, koja nas bodi i drži, da ne klonemo. Osjećajući se slabi kao pojedinci udružimo u čvrste falange, da u zajednici, složnim snagama i dvostrukom vjerom vodimo borbu, da bijemo svoj nekrvavi, ali jedini boj, koji mora donijeti konačnu pobjedu: bolje i sretnije dane našem narodu i svemu čovječanstvu.

Pozdravljajući vebnu vašu proslavu pozdravljam ujedno i vašu banovinsku skupštinu, koja je jedna karika u nizu, koji evo u ukupnoj slovenskoj učiteljskoj organizaciji broji već 50 godina. Ona nastavlja djelo zaslužnih predaka, koji kao pobjedonosni generali stoje na čelu kulturne vojske i pokazuju svijetao primjer onima, koji dolaze.

Ako je pedesetgodišnji kulturni rad vrijedan hvale, kako sam rekao, važan je isto tako i rad, koji vrši današnje pokoljenje u toliko više, što u ovim teškim danima — i općima i posebno našima — treba imati ne samo pravilan pogled po svijetu i nepogrešiv sud o suvremenim zbivanjima, nego i dovoljno hrabrosti, da se brani svoje uvjerenje. Ne ču ovde iznositi poznate stvari, tek usput spominjem, da se učitelji i u svojoj zajedničkoj, i slovenski učitelji u svojoj banovinskoj organizaciji muški bore za ono, što smatraju, da je pravo i pošteno.

Sav naš rad — znamo — odvijat će se i na ovoj skupštini, kao i u buduću u tom pravcu, a to je za čovjeka, koji teško osjeća sav teret stranputice, na koju se želi čovječanstvo zavesti, takva zadovoljština i utjeha, te se miri i vjeruje u bolju budućnost.

S tima mislima i s takvim uvjerenjem želim vam uspješan i plodan rad! Živjeli!

Brzojavne ali pismene pozdrave i čestitke so poslali:

Ivan Dimnik, Engelbert Gangl, prof. Franc Grafenauer, Prica, urednik Nar. Prosvete, Društvo banov. uslužbenecv in upokojencev, Udruženje želez. uradnikov, tov. Čičić, učitelj, Zagorje, tov. Rajšp, Maribor, Družba sv. Cirila in Metoda, Udruženje davčnih uradnikov, Ljubljana, JUU sekcija za zetsko banovino, JUU sekcija za vardarsko banovino, Združenje poštne hranilniških nameštenecv sekcije Ljubljana; predsednik JUU sekcije za drinsko banovino Bilčar; predsednik JUU sekcije za primorsko banovino Stojanac; R. F. Magjer, predsednik kluba hrvatskih književnikov in umetnikov, Osijek.

Po končanih pozdravih je ponovno nastopil Učiteljski pevski zbor in zaključil slavnostni del s tremi precizno izvedenimi pevskeimi točkami.

PRED SPOMENIKOM KRALJA PETRA I. OSVOBODITELJA

Ob proslavi 50 letnega jubileja svoje skupne stanovske organizacije se je slovensko učiteljsko iz globoko občutene notranje potrebe počastiti spomin prvega kralja Jugoslavije, blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja, zbralo pred njegovim spominskim likom. Predsednik Metod Kumelj je položil pred spomenik lep venec s sledečim nagovorom:

»Slovenski učitelji so upirali svoje oči v herojsko osebnost blagopokojnega kralja že takrat, ko se je kot princ boril v francoski dobrovoljski legiji. Njihove želje in srca so ga spremljala, ko je kot Peter Mrkonjić vodil svoj narod v Bosni in Hercegovini v borbi proti nasilju. V mislih smo bili slovenski učitelji ob njem, ko je leta 1903. sedel na prestol

Usebina:

Potek jubilejne banovinske skupščine. Vabilo na XIX. glavno skupščino Jugoslovanskega učiteljskega udruženja.

Splošne vesti. — Osebe zadeve. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Stanovska organizacija JUU.

Zbirka pirhov. Učiteljska tiskarna. — Književnost. — Mali oglasi.

srbskih kraljev. Njegove proroške besede ob nastopu vlade: »Kar je začel ded, to bo končal vnuk«, smo poslušali tudi mi.

V naših dušah so vzbudile novo unanje in novo vero. Naše misli in želje so spremljale kralja Petra in srbsko vojsko tudi v balkanski osvobodilni vojni. Zmaga srbskega naroda smo občutili za naše zmage, povečanje teritorija srbske države za naše pridobitve, izguba s krvjo osvojene jadranske obale nas ni bolela manj kakor je bolela kralja Petra in srbski narod.

Vse trpljenje srbskega naroda v svetovni vojni je bilo tudi naše trpljenje in umik skozi Albanijo tudi naša Golgota. Ob vozu z volovsko vprego, na katerem je, odklanjajoč vsako, tudi najmanjšo udobnost, sedel bolni stari kralj Peter I., deleč usodo najstrašnejših dni s svojim narodom in svojo vojsko, so krvavela tudi naša srca. Z njim smo bili v izgnanstvu, z njim in njegovo vojsko v krvavih bitkah, ki so po tolikem trpljenju prinesle zmago srbskemu narodu in ustvarile Jugoslavijo.

Vse življenje blagopojnega našega največjega kralja Petra I. Osvoboditelja je bila ena sama dolga, žrtev polna vrsta dela in borb za svobodo, izhajajočih iz globoke ljubezni do naroda in zakoreninjenih v neuklopljivi veri v zmago pravice in poštenja. Kot vladar in državnik je posvetil vse svoje sile notranji ureditvi in okrepitvi države. Za osnovne in najjačje stebre urejene države je smatral sodstvo, ki naj zaščiti pravico in poštenje in ustvarja zadovoljstvo in občutek sigurnosti, vojsko, ki naj skrbi za varnost države in obrambo njenih mej in prosveto, ki naj skrbi za kulturno osvoboditev naroda. Sodstvo, vojsko in prosveto je zato posvečal svojo skrb. Prav posebno je cenil učitelstvo in njegove vzgojne naloge. Njegovi pogledi na šolo in njeno osnovno nalogo, so vsebovani v zgodovinskih besedah, ki jih je izrekel po nastopu svoje vlade 6. avgusta 1903. srbskemu učitelstvu: »Glejte, da vzgojite svojemu narodu poštene in značajne članke družbe. V naši zgodovini in med našim narodom je bilo mnogo nesreč zaradi pomanjkanja značaja in morale med ljudmi, ki so vplivali na narodno usodo. Te besede je sprejelo kot njegovo naročilo tudi slovensko učitelstvo.

Kralj Peter I. Osvoboditelj nam je vsem vzor Jugoslavana borca, ki nas ni vodil in bodril samo s svojim duhom, marveč še v večji meri s svojim požrtvovalnim vzledom.

Ko polagam danes v imenu JUU — sekcije za dravsko banovino v znak globoke piete in hvalečnosti slovenskega učitelstva ta skromni venec pred spomenik velikega človeka in kralja, slovesno izjavljam, da hočemo slovenski učitelji plod njegovega dela in žrtev, svobodo naroda in Jugoslavije, za kar je dal tudi njegov veliki sin kralj Aleksander I. Zedinitelj svoje dragocene življenje, pod vodstvom mladega kralja Petra II., zvesto čuvati in da se za to ne strašimo nobenih žrtev.

Slovensko mladino hočemo tudi v bodoče vzgajati tako, da bo občutila svobodo naroda in države za najdražjo in najplemenitejšo svetinjo. Veliki kralj naj mirno počiva. Plod njegovega dela ima zveste čuvaje.

Slava kralju Petru I. Osvoboditelju.

Nato je zadonela himna, ki so jo odpeli člani(ice) UPZ.

NASTOP V RADIU

V zvezi s proslavo 50 letnega jubileja je imel Učiteljski pevski zbor zvečer koncert v radiu. Med odmorom je predsednik sekcije v 10 minut trajajočem govoru prikazal širši javnosti razvoj organizacije in njeno delo od prvih začetkov do danes, ob koncu govora pa je v imenu organizacije in v svojem imenu naslovil pozdrave na vse one številne člane, ki niso mogli osebno prisostvovati proslavi jubileja.

DELOVNI DEL SKUPŠČINE

Popoldne je predsednik sekcije Metod Kumelj otvoril delovni del IX. redne banovinske skupščine s sledečim nagovorom:

Spoštovana skupščina!

Po dovršeni lanski banovinski skupščini smo z optimizmom in polni volje do uspeha nadaljevali s svojim delom po sklepih in smernicah, ki ste nam jih odredili. Naš optimizem je slonel na globoki zavesti, da ne terjamo ničesar, kar ni v skladu z osnovnimi interesi šole in naroda in da se morajo ti interesi slednjič vendarle zaščititi, da se ohranita šola in narod trajne škode. Naš optimizem pa je izviral tudi iz spoznanja in prepričanja, da so naše vrste tesno povezane, da stojimo složni vsi kot eden odločno in pogumno v borbi za izvojevanje naših upravičenih zahtev. Ko pa po končanem letu pregledujemo naše delo, ki vam ga točneje prikazuje tajniško poročilo, vidimo, da z daleka ni rodilo tistih in takih uspehov, kot smo jih pričakovali in želeli. Uspeli nismo ravno v svojih najbitnejših zahtevah.

Prepričani, da moremo pričakovati uspehov le tedaj, če smo med seboj složni in če uravnavamo svoje delo po svojih lastnih pogledih, smo tudi v preteklem letu posvečali vso skrb organizaciji sami. Skrbeli smo, da je ostala na znotraj močna in zdrava. Branili smo njeno nadstrankarsko osnovo in jo ohranili nezavisno na vse strani. Duh demokracije, ki je preveval vse naše delo, je ustvarjal občutek zadovoljstva med sreskimi društvi in v vrstah članstva.

Na lanski banovinski skupščini sem opredelil stališče organizacije do strankarsko po-

litičnih formacij z učiteljsko stanovsko firmo. Organizacija se upira ustanavljanju takih ustanov, ker si zanje ne more predstavljati drugih nalog kot naloge osebnega obravnavanja. Take ustanove bi zanesle samo trenje in razdor v našo nadstrankarsko stanovsko organizacijo in jo ogrožale v njenem obstoju. To pa bi ne pomenilo samo škodo za nas, marveč tudi za vse naše delo, ki ga vršimo s stališča skupnih narodnih in državnih interesov. Najjačja protitež vsem poizkusom razdvojitvi in razkrojitvi naše vrste je stanovsko zavedno članstvo, ki predpostavlja skupne interese stanu ozkim strankarskim interesom. Ta zavest se je odlično izkazala tudi v preteklem letu. Učitelstvo za strankarski politični učiteljski klub, ki je bil ustanovljen v Ljubljani jeseni leta 1937., ni pokazalo razumevanja in ni vanj pristopilo. Stranka ga je zato razpustila. Ideja naše deklaracije je zato tudi to pot slavila svojo zmago.

Sreska društva so osnovne enice naše organizacije, ki se zato pri svojem delu nujno nanje opira. Ne samo odbor centralne uprave in sekcije, tudi sreska društva so dolžna delati na vseh vprašanjih, ki jih obravnava učiteljska organizacija in na ostvaritvi sklepov in zahtev naših skupščin. Poleg tega je njihova naloga dajata organizaciji iniciativ za delo. Sreska društva morajo biti zato v interesu skupnega dela trajno najtesneje povezana s sekcijo, dolžna so obveščati jo o svojem delu, o željah in zahtevah članstva, njihova dolžnost pa je tudi, redno ji pošiljati vsa poročila, za katera se sekcija nanje obrača. Dočim je stala sekcija z njimi vse leto v najtesnejšem kontaktu in jih obveščala o svojem delu in o stanju poedinih vprašanj, žal niso vsa sreska društva izvrševala svojih dolžnosti do nje in s tem tudi ne do svojega članstva. Dolžnega se čutim to dejstvo v svojem nagovoru posebej poudariti in Vas opozoriti na škodo, ki bi nujno morala nastati za našo organizacijo, če naj bi pojav nerednosti in nevestnosti postali praksa v poslovanju nekaterih sreskih učiteljskih društev. Navzoče predsednike in delegate nujno prosim, da storijo vse, da bodo vsa društva v bodočem letu redno poslovala.

Glavno delo sreskih učiteljskih društev se vrši ob neposrednem stiku s članstvom. Zato prehajajo na sreska društva same na sebi vse vzgojne naloge organizacije. Sekcija more storiti sama le toliko, v kolikor prihaja potom svojega tiska v osebni stik s člani. Mnogo važnejši kot tisk pa sta za vzgojo osebne vzgled in živa beseda. Predvsem so dolžna sreska društva posvečati vse svoje moči vzgoji tistih moralnih vrednot, ki tvorijo pri poedincu in pri skupnosti osnovo za delo v društvu, ki mora počivati na etičnih temeljih. Spoštovanje resnice, pravičnosti v vsem, nesporno poštenje v vsakem pogledu in pravo tovarištvo, sloneče na zavesti, da se nihče ne sme okoriščati na škodo sotovariša in stanu kot celote, so osnove teh vzgojnih nalog.

V članih je treba vzbuditi zavest, da smo organizacija mi vsi in da smo vsi dolžni sodelovati na ostvaritvi naših zahtev, ki vse strene za dosego zboljšanja našega položaja. V vrstah članov je treba vzbuditi večjo aktivnost ne samo na vprašanjih, ki jih osebno zadevajo, marveč tudi na tistih, ki zadevajo njihove sotovariše. Le tako bo dobila vsaka konkretna potreba potreben poudarek. V članih je nujno razviti zavest skupnosti. Solidarnost je potem naravna in logična posledica, a neobhodno potrebna za uspešno delo v organizaciji.

Vse primere kršenja moralnih osnov in osnovnih načel organizacije so sreska društva dolžna obravnavati pred stanovskimi razsodišči. Razsodišča ne služijo zgolj uravnavanju medsebojnih sporov, marveč so istočasno važno vzgojno sredstvo organizacije. Pri obravnavanju težkih primerov kršenja stanovske morale in stanovske discipline naj se razsodišča ne strahijo tudi ostrih ukrepov. Če naj svojo težko in upravičeno borbo z uspehom vodimo, moramo ostati močni. Taki pa bomo le tedaj, če izločimo in odstranimo vse kar bi lahko trajno zastrupljalo naš organizacijski organizem. Naša moč ne izvira samo iz našega števila, marveč še bolj iz kvalitete poedincev v njem.

K vprašanju vzgoje našega članstva in večji njegovi aktivnosti pri delu v organizaciji moramo pristopiti z vso resnostjo. Ta skrb mora postati glavna naloga dela v organizaciji v nastopajočem in v bodočih upravnih letih.

Sreska učiteljska društva pa so dolžna pobijati tudi materialistično miselnost, ki se je pričela kazati zlasti med mlajšim učitelstvom. V dobi borb smo, ki naj prinesejo učitelstvu in šoli trajnih dobrin. Od zastavljenih zahtev ne moremo in ne smemo popuščati, ker so te zahteve osnova vsega našega prizadevanja za izboljšanje položaja vsemu stanu. Naše odločno vztrajanje na njih pa je ravno, kar usmerja situacijo proti nam, in kar spravlja čisto tudi poedince v mučen položaj. Če bi od teh zahtev popustili, bi morda posamezni poedinci v svojih osebnih zadevah deloma uspeli, stan kot celota pa bi ne dobil ničesar. Postavljeni bi bili v položaj, v katerem smo bili pred pokrenitvijo naše borbe. Ponoviti bi se moralo, kar se je že tolikokrat. Začeti bi morali znova. Zato pa je potrebno, da vsi razumemo resnost in važnost našega skupnega dela in da na njem vztrajamo. Zavedati se moramo zgodovinske odgovornosti, ki smo jo pred narodom in bodočimi učiteljskimi rodovi prevzeli nase, čim smo se »dilecili za brezkompromisno borbo za izvojevanje tistih naših zahtev, na katerih slonita boljša bodočnost učitelstva in slovenske šole. V taki borbi je nujno podrežati male osebne interese važnim interesom celote, potrpeti je treba in vztrajati v borbi, dokler ne uspejo. Takrat bomo dobili vsi kot celota, dobil pa bo s tem tudi vsak poedinec.

Neučakanost danes ni na mestu. Ona slabi odporno silo članov in s tem našo skupno moč. Zatrati moramo zato miselnost tistih članov, ki grozijo s izstopom iz organizacije, če kljub njenim naporom, da bi se vse prošnje za napredovanja rešile, še niso napredovali.

Škodujejo pa našemu skupnemu delu tudi vsi oni, ki neprestano prigovarjajo članarini in groze z izstopom, če se jim prispevek ne zniža. Ti ne upoštevajo, da brez sredstev ni mogoče voditi borbe in da so materialne datjave, ki so same po sebi itak neznatne, najmanj, kar je vsakdo dolžan žrtvovati.

Kot rdeča nit se vije skozi vso dobo zadnjih let naša skrb za ureditev prosvetne personalne politike. Reševanje osebnih zadev je najneprijetnejše, najbolj občutljivo pa tudi najvažnejše vprašanje v izvajanju prosvetne politike sploh. Dobra personalna politika mora imeti pred očmi vedno dvojen cilj. Zadoščati mora stvarnim potrebam šole, pri tem pa skrbeti, da ohrani zadovoljstvo v učiteljskih vrstah. Obe nalogi sta enako važni in sta v nekakem ravnotežju. Na obe je zato dolžno prosvetno oblastvo polagati enako važnost. Čim se ravnotežje podere, nastanejo slabe posledice za šolo in šolsko delo. Šola brez zadostnega števila učiteljev ne more vršiti določene naloge, nezadovoljen učitelj se ne more tako predano posvetiti delu, kot bi bilo to potrebno. Iz tega nastane zopet škoda. V vsakem primeru neupoštevanje obeh nalog prosvetne personalne politike pa plača ceno ljudstvo s svojo izobrazbo in izobrazbo in vzgojo svojih otrok. Ta cena je največja takrat, kadar se obe negativni komponenti združita: da šoli učitelj primanjkuje in da še med temi, ki na njej delujejo, konkretni ukrepi prosvetne uprave niso ustvarili zadovoljstva. Žal je bilo vse čase tudi takih primerov več in največ zlasti v naših obmejnih in narodno mešanih krajih.

Naloga šole je vzgajati značaje. Kdor pa hoče vzgajati značaje, mora biti sam značajan. Skrb za ohranitev značajev sploh je brez dvoma naloga družbe in države kot celote, skrb za ohranitev učiteljev značajev pa poleg tega posebna naloga vsega prosvetnega aparata, pa tudi učiteljskega stanu samega in njegove organizacije. Zato ravno gre vso dobo zadnjih let naše prizadevanje za tem, da se ustvarijo zakonske določbe, ki bodo uravnavale reševanje vseh učiteljskih osebnih vprašanj tako, da bodo izključeni iz nje vsi vplivi, ki jim šibkejši značaji med učitelstvom podlegajo in se zato lomijo.

V učiteljevo delo in na vsa vprašanja, ki zadevajo reševanje njegovih osebnih zadev, bi se ne smel vmešavati nihče. Presoja in odločanje mora biti prepuščeno zgolj prosvetnim instancam in njihovim organom.

Dokler ni ustrezno navedenih našim zahtevam, je vsako delo na načelnih šolskih in prosvetnih vprašanjih brezuspešno. Se tako dobra obča prosvetna politika ustvarja samo osnovne pogoje za rast našega šolstva. Razvijati se in rasti pa začne naše šolstvo šele tedaj, če ga oplaja osebno požrtvovalno delo učitelja. Zato je treba najprej ustvariti pogoje za to in tako delo, kar pa je mogoče le z izpremembo prosvetne personalne politike.

To vprašanje smo smatrali za najvažnejše in mu posvetili največ svojega dela. Pogoje za trajno izpremembo prosvetne personalne politike vidimo le v izpremembi zakonskih določb. Zato stremi vse naše delo za tem, da dosežemo stalnost na mestu in v službi, avtomatično napredovanje, uzakonitev upraviteljskega položaja in izpremembo določb o razpisih in oddaji službenih mest. Vse te naše zahteve so tako globoko utemeljene v interesih naše šole, da je nemogoče z njihovo uzakonitvijo še dalje odlašati.

Dokler pa ne dosežemo tega, ne moremo odstopiti od svojih zahtev po temeljni izpremembi današnje prakse.

Zahtevamo, da se razpisujejo prav vsa prosta učiteljska mesta.

Iz prosvetne personalne politike je treba izločiti prav vse nezdrave vplive, v prvi vrsti vplive politične stranke.

Učitelstvo je treba zaščititi proti neprestano se ponavljajočim ovadbami. Vse anonimne ovadbe naj se odklanjajo, za resničnost podpisanih pa naj nosijo podpisniki polno osebno odgovornost. Čim preiskava dokaže neresničnost v ovadbi navedenih očitkov, naj oblastvo uvede postopek pred sodiščem. Ta naša zahteva ne predstavlja le varnostnega ukrepa za učitelstvo, marveč važen ukrep za dvig poštenja in morale, ki se je začela v vseh naših slojih tako opasno vtapljati v denunciantstvo.

Dokler se nam ne vrne avtomatično napredovanje je izvajati napredovanja strogo po rangni listi v duhu določb uradniškega zakona. Z zadovoljstvom ugotavljam, da so zadnja napredovanja učitelstva, izvršena 26. maja t. l., zadovoljila. Pri njihovi izvršitvi so bili izločeni vsi nezdravi vplivi, pri njih je odločal zgolj rang poedince. S tem svojim aktom se je postavil minister prosvete na vzvišeno stališče državnika, ki splošne interese predpostavlja vsem drugim interesom. Dolžnega se čutim, gospodu ministru prosvete

te izreči za to delo v svojem in Vašem imenu na tem mestu najprisrčnejšo zahvalo. Istočasno pa naslavljam nanj apel, da se zagotovijo potrebni krediti za rešitev prav vseh za napredovanje vloženih prošelj in da se obravnavajo prav vsa področja prosvetne personalne politike s širokega stališča obbeh interesov.

Preokrenitev prosvetne personalne politike naj vrne učitelstvu občutek sigurnosti in zadovoljstva, ki sta zlasti danes v časih potrebe podvojenega dela za dviganje narodne zavesti in ponosa in čuta narodne in državne pripadnosti tako potrebna. Učitelstvo je na tem področju storilo od vseh stanov največ, delalo in gradilo je kljub dostikrat najneugodnejšim pogojem brez vsake opore in pomoči, prepuščeno samemu sebi. Temu delu je treba priznati danes prvo mesto in za njegovo uspešnost ustvariti vsaj vse najosnovnejše pogoje, ki jih vidimo le v tem, da se ugodni gornji naši zahtevi.

Prehajam k vprašanju, ki ga najteže občutimo vsi in mu dajem zato prav poseben poudarek. To je naš gmotni položaj. Naši prejemki so že leta in leta daleč pod eksistenčnim minimumom. Zaradi tega smo morali sebi in svojim družinam ves čas pritrgovati tudi pri najnujnejših življenjskih potrebščinah, celo pri hrani. Kljub temu pa smo se morali neprestano zadolževati. Zadolževali smo se za hrano, za obleko, ob boleznih in smrti v družini. Zadnji dve leti se je naš položaj spričo ogromnega porasta cen še posebno poslabšal in je danes naravnost brezupen. Nadaljnje zadolževanje je nemogoče. Ker nismo plačali niti starih dolgov, je usahnil naš kredit. Iz položaja ne vidimo več izhoda. Naše družine trpijo največje pomanjkanje in zdravstveno propadajo. Izobraževanje naših otrok in s tem njihova eksistenca sta težko ogroženi, ker ne moremo več vzdržati plačil za njihovo bivanje v mestih.

Pa ne samo položaj poročenih uslužbencev, tudi oni, samskih je nevzdržen. Tudi za samskega uslužbenca danes prejemki ne zadostujejo. V najtežjem položaju pa so učitelji pripravniki in učitelji v najnižjih skupinah. V nepopisnem pomanjkanju in bedi so poročeni učitelji pripravniki z družino.

Pomoč je tukaj nujna. Ne samo naši interesi in interesi naših družin, interesi družbe, naroda in države jo zahtevajo. Pri urejanju naših plač, ki se morajo dvigniti na eksistenčni minimum, pa je nujno odpraviti vse razlike, ki jih je ustvaril zakon v teku let med prejemki poročenih in samskih učiteljev, pa tudi razlike v dokladah aktivnih in upokojenih učiteljev. Za te razlike ne vidimo nobene utemeljitve.

Z novim letom vstajajo za nas nove naloge pri delu na starih vprašanjih. Dosedanji neuspehi nas ne smejo motiti. Delati moramo, boriti se moramo z vsemi obstoječimi in novimi ovirami, do končne zmage.

S tem otvarjam delovni del IX. redne banovinske skupščine JUU — sekcije za dravsko banovino in Vas vse prisrčno pozdravljam z željo, da rodi Vaše delo čim več in čim lepših uspehov za učiteljski stan, za narod in državo.

PREDAVANJE

Po izvolitvi skupščinskih zapisnikarjev in overovalcev zapisnika je predsednik pozdravil urednika »Popotnika« g. Matijo Senkoviča, ki je nato imel zanimiv referat: »Kako je naša organizacija v zadnjih 50 letih vplivala na razvoj slovenskega ljudskega šolstva in česa manjka naši šoli za njen bodoči razvoj.« Za zanimiva in izčrpna izvajanja je skupščina izkazala referentu popolno priznanje in odobravanje z močnim aplavzom, a predsednik se mu je za referat še posebej zahvalil.

VOLITEV ODSEKOV

Glavno delo skupščine izvršijo vsako leto odseki. Prav vsi delegati so porazdeljeni na posamezne odseke, da s svojim aktivnim sodelovanjem začrtajo pota in smernice odboru v bodočem letu. Tudi na letošnji skupščini so bili kot vedno izvoljeni sledeči odseki: verifikacijski, gospodarski, šolsko upravni, nadalje odseki za tisk, za organizacijo in pravila, za učiteljske gospodarske in socialne ustanove, za strokovne, kmetske in gospodinske nadaljevalne šole, za učiteljski pokret, odsek učiteljev, UPZ in odsek za obmejno in manjšinsko šolstvo in končno odsek za resolucijo.

VERIFIKACIJA

Prvi je podal svoje poročilo verifikacijski odsek, ki je na podlagi pooblastil sreskih društev in prijavi ugotovil, da je bilo na ban. skupščini navzočih: 8 članov upravnega odbora, 5 članov nadzornega odbora, 32 predsednikov sreskih društev, 28 delegatov sreskih društev. Skupaj 73 polnopravnih članov skupščine. Osposorjenih mandatov ni bilo. Zastopano ni bilo sresko društvo Novo mesto. Ker je bilo od 81 možnih članov navzočih 73, more skupščina polnopravno zasedati.

NAČELNA DEBATA O TAJNIŠKEM POROČILU

Takoj po sprejetju poročila verifikacijskega odseka se je začela načelna debata o tajniškem poročilu. V tej razpravi je tovariš Mencej naglašal: Mislim, da sta naš stan in naša organizacija prišla na tako stopnjo, da se mora ob tajniškem poročilu govoriti o načelnih stvareh. V vrstah našega članstva se vedno bolj širijo vesti, češ da vodstvo organizacije ni več v stanu izvesti stvari v to smer, da bi bili uspehi vidnejši — da bi se doseglo več uspehov. Ti glasovi so za organizacijo destruktivni, ker so enostranski in onemogočajo uspehe. Pri tem se pa pozabi na veliko delo in stremenje za uspehi. Iz tajniškega poročila je razvidno, in kdor sledi delu tekom let, mora priznati, da je vodstvo organizacije aktivno, mogoče bolj kot kdaj po-

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

prej. Če pa primerjamo naše težnje, stremeljenja in predloge z uspehi, vidimo veliko nesorazmernost in pokažejo se razmere, o katerih moramo misliti. Učitelji smo idealisti in ker smo idealisti, smo večkrat tudi naivni. Tako smo bili pred leti, ko se je začelo govoriti o solidarnosti in nekih prijateljskih odnosih med organizacijo in onimi, ki vodijo našo usodo. Bili smo razočarani. Kadar pride organizacija na tako stopnjo, mora misliti na izpremembo načina dela. Za spremembo metod in načina dela je potrebno članstvo, ki je stanovsko zavedno. In takega članstva nam manjka, na kar opozarjamo pri vsakem koraku. Vidimo, kako članstva za ceno osebnih koristi da najlepše povode za krivice vsemu stanu. Smatra za potrebno, da vodstvo organizacije pokrene vse in izvaja konsekvence. Če vodstvo ne more kontrolirati takih primerov, predlaga, da da skupščina pooblastilo, da izvaja represalije nad člani, ki brez vednosti vodstva hočejo pridobiti razne bonitete na račun ostalega članstva. Dejanja članov v škodo svojih tovarišev se bodo morala obravnavati pred stanovskim razsodiščem.

Tov. Hudales opozarja na to, da se je govorilo že lani, da se pomete v članskih vrstah, šele potem bo mogoče kaj doseči. Zato mora pristaviti k temu le, da se strogo izvaja načelo: čiščenje organizacije.

Predsednik Kumelj poudarja da skupščina ni naložila s tem nalogo samo vodstvu organizacije in sebi sami, temveč pade vzgojna naloga v prvi vrsti na sreska društva. Prosi predsednike in delegate, da to upoštevajo in da drugo leto ne pride s kakim očitkom pred upravni odbor, ker je to res prvo delo sreskih društev.

Tov. Hreščaku se zdi potrebno, da se govori o moralnem razčiščenju organizacije, da se načeta nagnilost in zastrupljanje ne razširja. To je važno, potrebni so pa še drugi predlogi. Ni dovolj, da ima organizacija moralno vredne člane, ampak tudi delovne, katerih največ manjka. Takih potrebuje dan za dnev, mesec za mesecem. Kaj pomaga to polovičarsko delo društev. Ni se še zgodilo, da bi sekcija dobila podatke, za katere je prosila, od vseh društev. Na ta način se od strani članstva sabotira delo sekcije in tako ne more dati obračuna. — Lep primer nudi Mladinska matica. Na njeno okrožnico se sploh po večini ni reagiralo, ali pa so odgovori prišli prekasno. Jasno je torej, da treba predvsem delovnih moči, ki bodo organizaciji ob strani in to naj bi bili predvsem tajniki sreskih društev. Predlaga, naj se uvede mlade ljudi v organizacijsko delo in to morda s kakimi tečaji za tajnike.

Ta predlog da predsednik na glasovanje, ki se v načelu soglasno sprejme in odstopi upravni odbor v obravnavo.

Debatu se je še nadaljevala in je pokazala precej jasno sliko, kakaj mnoga sreska društva ne poslušajo tako kot bi morala. V debato so posegli še tov. Vauda, Kert, Grum in Kumelj.

Drugi dan

Po rešenih formalnostih glede vlaganja kandidatne liste za volitve so podali odseki drug za drugim svoja poročila, ki jih je po krajši ali daljši debati skupščina dopolnjevala in končno sprejela.

ODSEK ZA UČITELJSKI PEVSKI ZBOR

je prvi poročal o svojem delu in sprejet je bil sledeči sklep:

Odsek ugotavlja, da so bili vsi važnejši sklepi lanske banovinske skupščine v kar največji meri izvršeni in ker je uvidel, da UPZ vrši v polni meri zadano si nalogo, prosi banovinsko skupščino in učiteljsko, da to eminentno učiteljsko kulturno institucijo še nadalje gmotno in moralno podpira.

SKLEPI ODSEKA ZA STROKOVNE NADALJEVALNE ŠOLE

Po poročilu zapisnikarja so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Letos poteče rok za vlaganje novih prošelj pri nastavitvi učiteljskega na strokovno nadaljevalnih šolah. Navodilo za razpis pravi, da se morajo krajevni šolski odbori strogo držati § 4. uredb, t. j. vse prošnje je treba urediti po vrstnem redu v duhu tega člena, tedaj najprej fakulteta, potem šole osnovnošolsko učiteljsko. Lahko bi se zgodilo, da bo iz vrst srednješolskih profesorjev dovolj prosilcev, zaradi česar ne bo za osnovnošolsko učiteljsko dovolj mest na razpolago. Odsek priporoča sekciji za dravsko banovino v tem smislu posredovanje na VIII. oddelku banske uprave.

2. Plače učiteljskega na strokovno-nadaljevalnih šolah so še vedno po 18 din na uro kljub pravilniku ministrstva trgovine in industrije, ki predpisuje razmerje plač 13:15:18. Zahtevamo za enako delo enako plačilo; zato naj se plače nastavnikov obrtno-nadaljevalnih šol izenačijo, oziroma zvišajo honorarji učiteljem ljudskih šol.

V Ljubljani in na deželi je čimdalje manj učiteljev izprašanih za pouk na strokovnih nadaljevalnih šolah, potrebni so ponovno novi tečaji. V te tečaje naj prosijo učitelji samo pod pogojem, ako bodo pri nastavitvah enako upoštevani kakor ostali prosilci.

3. Vse stroške obrtno-nadaljevalnih šol naj prevzame banovina, ker mnoge občine ne zmorejo prevelikih davkov, dalje je potrebna finančna pomoč države in zbornice za trgovino, industrijo in obrt.

4. Vse strokovne nadaljevalne šole naj se diferencirajo po strokah, kjer je le mogoče. Povsod naj se otvorijo specialni tečaji za vajence in vajenke.

SKLEPI ODSEKA ZA KMETIJSKO IN GOSPODINJSKO NADALJEVALNO ŠOLSTVO

Poročilo je sledila kratka debata, nakar so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Na učiteljskih naj bi se vpeljalo več praktičnega pouka v kmetijskem in gospodinskem smislu, da se na ta način bolj usposobi učiteljski naraščaj in da se vzbudi v njem že na učiteljskih zanimanje za ta pouk. V ta namen je nujno potrebno, da se nastavijo na učiteljskih za to stroko usposobljene učne moči, kar naj se upošteva pri reformi učiteljske.

Z ozirom na potrebe ugotavljamo, da je število kmetijskih in gospodinskih nadaljevalnih šol še vedno premajhno. Skupščina skleni, da se pri sekciji ustanovi poseben stalni odsek za kmetijsko in gospodinsko nadaljevalno šolo.

SKLEPI ODSEKA ZA OBMEJNO IN MANJSINSKO ŠOLSTVO

Poročilo odseka je sledila živahna debata, nakar so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Obmejno šolstvo in učiteljsvo ter ves obmejni življenj naj uživajo prvo in glavno pažnjo in skrb vsega šolstva, učiteljskega in narodnega življa v državi. V to svrhu je osnovati pri kr. banski upravi in pri ministrstvu prosvete poseben oddelek za obmejno šolstvo ter voditi dosledno nacionalno stvarno obmejno šolsko politiko. Enako so potrebni posebni obmejni oddelki v vseh resorih, kakor: v kmetijskem, socialno-političnem, zdravstvenem, gradbenem, prometnem in drugih. V vse te oddelke spadajo prvenstveno funkcije, ki poznajo obmejne prilike in za njih zboljšanje zares tudi čustvujejo.

2. Učiteljsvo v obmejnih in narodno ogroženih krajih naj se osigura znosnejše življenjske prilike s tem, da se vsemu učiteljsvo v obmejnih in narodno ogroženih krajih prizna splošna obmejna doklada.

3. V obmejnih in narodno ogroženih krajih naj merodajni faktorji pospešijo otvoritev gospodarskih in gospodinskih tečajev.

4. Učencem obmejnih ali narodnostno ogroženih in gospodarsko slabo situiranih pokrajinah naj banovina odnosno država brezplačno oskrbi s samoučili. Tozadevne postavke šolskih proračunov naj se za obmejne šole zvišajo.

5. Krajevni šolski odbori zlasti v obmejnih občinah nikakor ne zmorejo velikih zastankov in preteklih proračunskih let ter je nujno potrebno, da prevzame te dolge banovina ter jih likvidira čimprej.

6. Otroški vrtci ob meji so velikega pomena posebno v narodno mešanih krajih, zato se naj ustanove.

7. V obmejnem pasu je izvesti prepotrebna javna dela, kjer naj se zaposli predvsem brezposelni iz obmejnega področja. Omejiti je izseljevanje obmejne prebivalstva v tujino.

8. Opozorijo naj se vsa ravnateljstva srednjih in sorodnih šol, da upoštevajo pri vpisu dijakov v srednje šole narodnost, katero ima učenec v svojem ljudskošolskem matičnem listu, ne pa ono narodnost, ki jo učenec, oziroma starši navedejo pri vpisu.

9. Čimprej naj se ustanovi nižja realna gimnazija v Dravogradu in dvorazredna trg. šola v Murski Soboti.

10. Posebna važnost naj se posveča šolskim zgradbam v obmejnih in narodnostno ogroženih krajih ter se naj nove grade po načrtnih akcijah.

11. Opozarjamo na nevarne tuje gospodarske sile, ki v obmejnem ozemlju in narodno ogroženih krajih odtujujejo našo mladino. Pozvati je vso našo narodno javnost, da v velikih življenjskih vprašanjih našega naroda nastopa v skupni fronti in ne deljeno.

12. Statistika o odtujitvi zemlje naj se dovrši.

13. Srednje in meščanske šole naj strogo kontrolirajo obnašanje učencev, ki prihajajo iz obmejne in narodno ogroženega področja.

14. Meščanskošolski okoliš drž. meščanske šole v Slovenji Gradu naj se poveča za občine Guštanj, Vučenica in Paka zaradi predoddaljenosti v druge meščanske šole.

15. Vsako učno mesto v obmejnem ozemlju je smatrati za častno, visokoodgovorno in zaupno, nikakor pa ne kazensko. Vse učiteljsvo, zlasti obmejno, bo tej visoki nalogi do rasko edinole, če se mu zjamči mir, stalnost in eksistenčna možnost ob vsestranski podpori merodajnih činiteljev. V to je potrebna združitev vseh narodnih delavcev in organizacij na meji.

16. Banovinska skupščina ugotavlja, da je učiteljsvo v obmejnih in narodno ogroženih krajih vršilo šolsko in izvenšolsko delo popolnoma v službi narodne ideje, da zasluži pohvalno priznanje in splošno izboljšanje grometnega položaja ter upoštevanje posebnih krajevnih ovir po merodajnih faktorjih.

SKLEPI ODSEKA UČITELJIC

Na predlog odseka je skupščina sprejela sledeče sklepe:

1. Ponavljamo svojo zahtevo, da se izenačijo prejemki poročenih učiteljic z ostalimi, ker je krivično in nemoralno ter delu v škodo, da je del učiteljskega slabše plačan od ostalih, čeprav opravljajo enako delo.

Po statistiki, ki jo je izdelal odsek učiteljic, je razvidno, da je število rojstev v družinah poročenih učiteljic v zadnjih letih znatno, kar je gotovo posledica nezadostnih prejemkov zaradi ukinitve draginskih doklad, stanarine in kuriva.

2. Pouk na učiteljskih naj se reorganizira tako, da bi bili bodoči učitelji in učiteljice

Vabilo na

XIX. GLAVNO SKUPŠČINO JUGOSLOVENSKEGA UČITELJSKEGA UDRUŽENJA

ki se bo vršila v dneh 19., 20. in 21. avgusta 1939. v Banji Luki

19. avgusta:

Seja glavnega odbora JUU, ob 10. uri v mali dvorani doma »Kralja Petra Osvoboditelja«. Dnevni red:

1. Priprave za skupščino.

Popoldne:

Začetek skupščine ob 3. uri v veliki dvorani »Banskih dvorac«. Dnevni red:

1. Otvoritev glavne skupščine JUU.

2. Predlog o izvolitvi skupščinskih tajnikov.

3. Predložitev seznamov delegatov in polnomočij.

4. Volitev verifikacijskega odbora.

5. Učiteljsko kreditno zadružništvo — referat g. Lazara Bjelića, učitelja v Užicu, člana glavnega odbora.

6. Volitev skupščinskih odborov.

Delegati morajo biti tega dne ob do- ločenem času v dvorani in ostati tam do konca.

SVEČANI DEL SKUPŠČINE.

20. avgusta:

Pričetek ob 9. uri. Velika dvorana »Banski dvorci«. Dnevni red:

1. Svečana otvoritev skupščine.

2. Zaščita otroka v miru in vojni — predavanje.

3. Zaključek svečane seje, povorka, delegacije za počastitev nacionalnih velikanih.

dovolj poučeni o gospodarstvu in zadružništvu, učiteljice pa naj dobe še posebej praktičen pouk iz gospodinjstva in o negi dojenčaka.

Razmere so namreč pokazale, da je omejeno znanje učiteljskega pri izvenšolskem delu najbolj potrebno.

3. Pri razpisu upraviteljskih mest na mešanih šolah naj bo razvidno, da za ta mesta lahko prosijo tudi učiteljice, kakor jim je po zakonu dana možnost.

4. Zahtevamo, da ponovno stopi v veljavo § 87. u. z., ki daje učiteljicam materam z nad 3 otroki po 20 letih službe pravico do upokojitve na lastno prošnjo.

5. V interesu narodno ogroženih krajev je, da se na večrazredne šole v obmejnih srezih zopet nastavijo učiteljice ženskih ročnih del, ki bi vodile poleg zaposlitve v šoli tudi šivalne tečaje.

6. Pri sekciji naj se formira odsek za obmejno in manjšinsko šolstvo in narodno obrambno delo iz sledečih razlogov:

a) narodno obrambno delo je v tem času najvažnejše delo, ki ga propagira organizacija kot izvenšolsko delo učiteljic.

b) Vsa iniciativa tega dela mora prihajati iz organizacije, ki na podlagi dobljenih poročil iz narodnostno ogroženih krajev uravnava to delo.

c) Materialne podpore in delitev dela zahtevajo povezanost z drugimi društvi.

d) Odsek za to delo naj ima v Ljubljani glavnega referenta, za Kočevje in severno mejo pa po enega referenta. Referente imenuje sekcija.

Točka 4. lani sprejetega pravilnika naj se temu primerno spremeni.

SKLEPI ODSEKA ZA TISK

Zelo obsežna je bila razprava o poročilu odseka za tisk, posebno dolgo se je razpravljalo o »Popotniku« in o načinu njegovega urejevanja, ker je dosednji urednik g. Matija Senković vztrajal pri svoji ostavki.

Končno so bili sprejeti sledeči predlogi:

A. Stanovski tisk

1. Tajniki sreskih društev morajo poslati tekom 8 dni poročila o zborovanjih, drugače ne bodo objavljeni v »Učiteljskem tovarišu«, kajti nemogoče je urejevati stanovski list, če društva pošiljajo poročila o zborovanjih en mesec ali še več po zborovanju.

2. Predlog sreskega društva Črnomelj-Metlika: Sreska učiteljska društva naj imajo dolžnost, da vsako izpraznjeno mesto v svojem področju javijo takoj sekciji v svrhu objave v stanovskem listu v posebni rubriki »Izpraznjena mesta«.

Sem spadajo: Vse spremembe na službenih mestih, upokojitve, premestitve, po lastni prošnji, po službeni potrebi, ostavke itd.

Objavljajo naj se tudi vse namestitve na izpraznjena mesta in to poimensko, da bo možna kontrola s strani zainteresiranega učiteljskega. Sem spadajo tudi namestitve šolskih upraviteljev.

Odsek predlog osvoji z dodatkom, da niso odgovornost za točnost podatkov društvene uprave.

4. Odbiramo jubilejno številko »Učiteljskega tovariša« ter želimo, da sekcija izda brošuro s potrebnimi korekturami in primerni nakladi.

B. Pedagoški tisk

1. Ker je podal dosednji urednik »Popotnika« prostovoljno ostavko, zaradi tega

DELOVNA SKUPŠČINA.

4. Nadaljevanje seje za volitev skupščinskih odborov, v kolikor ni bilo že prejšnji dan končano.

5. Poročilo o delu Glavnega odbora JUU v letu 1938/39.

6. Proračun in obračun.

Popoldne:

Začetek ob 3. uri. Dnevni red:

1. Odhod poklonitvenih deputacij na odrejena mesta.

2. Delo skupščinskih odborov.

3. Skupščina lastnikov imovine nekdanjega poverjenstva UJU Beograd v »Banskih dvorih« z dnevnim redom:

a) Pravilnik o upravljanju lastnine nekdanjega poverjenstva UJU Beograd.

b) Sklepi, predlogi, in nasveti lastnikov za bodoče delo.

21. avgusta:

Začetek ob 9. uri. Dnevni red:

1. Razprava o poročilu.

2. Vprašanje pravil, pravilnika.

3. Resolucija XIX. glavne skupščine JUU.

4. Volitev izvršnega, nadzornega in drugih odborov kakor tudi glavnega stanovskega razsodišča.

Seja glavnega odbora JUU — mala dvorana doma »Kralja Petra I. Osvoboditelja«. Dnevni red:

1. Konstituiranje.

2. Volitev blagajnika, urednikov listov in časopisov in odbornikov JUU.

3. Izvršitev skupščinskih sklepov.

4. Delovni program do prve seje Glavnega odbora JUU.

predlaga odsek sledeče: Izvoli se naj veččlanski uredniški odbor, ki bi mu predsedoval dosednji urednik g. Senković, če na to pristane. V primeru, da vztraja pri odstopu, se mu naj izreče zahvala in priznanje.

2. Predlog glede smeri urejevanja in upoštevavanja šolske reformnega prizadevanja se odstopi novemu uredništvu.

C. Zadeva pedagoško literarnega značaja

1. Učiteljsko udruženje naj s svojo avtoriteto nastopi s svojim pedagoško-literarnim odsekom proti poplavi priročnikov in s tem reši našo mladino nevarnosti golega verbalizma.

2. Ker so na vidiku novi učni načrti, naj se priročniki za učence ljudskih šol ne izdajajo toliko časa, dokler ne izidejo novi učni načrti. Odsek apelira na učiteljsvo, da ne naseda raznim konjunkturalnim izdajam najrazličnejših založb, ki ne upoštevajo težnjaj učiteljskega udruženja.

3. »Roditeljski list« naj bi prinašal tudi vzgojne članke, ki se tičejo kmetijske mladine, ki pa naj bodo pisani tako, da jih bo razumel vsak kmečki oče in vsaka kmečka mati. V tem primeru lahko računa na pomoč pedagoškega učiteljskega.

Odsek priporoča učiteljsko, da se za razširitev »Roditeljskega lista« zavzame, zlasti če bo pisan v zgornjem smislu in bo s prihodnjim šolskim letom tiskan v Učiteljski tiskarni.

Č. Mladinska matica

1. Mladinska matica naj bi nadaljevala z izdajanjem zgodovinskih čitank realne vsebine kot je letošnja Klemenčičeva ter knjig drugačne eralistične vsebine uporabne za šolo.

Misli naj tudi na to, če bi ne bilo primerno izdajati periodične brošure realne vsebine v obliki Ciciban čita za višjo narodno šolo.

2. Predlog društva Celje:

Sekcija oziroma Mladinska matica naj sklepata o že lani stavljenem predlogu glede ustanovitve lista za mladino kmetijskih, obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol ter vso ostalo mladino med 14. in 20. letom. — K temu predlogu dostavlja odsek:

Mladinska matica naj zadevo prouči in najde po možnosti sredstva za ugodno rešitev.

3. Odsek z obžalovanjem ugotavlja, da je že 280 šol brez naročnikov MM. Zato je znižanje naročnine nemogoče. Če bi se pa število naročnikov zvišalo od 24.000 na 30.000, bi se mogla cena znižati od 25 na 22,50, ali pa bi izšla še četrta knjiga v obliki Kresnic.

Predlagamo društvom, da organizirajo agitacijo po šolah v okrajih s poverjeniki, kakor se je to ponekod dobro obneslo.

K poročilu in sklepom tiskovnega odseka je treba pripomniti, da je skupščina vzela z obžalovanjem na znanje poročilo predsednika, da dosednji urednik »Popotnika« g. Matija Senković vztraja pri svoji izjavi, ki jo je podal pred leti, da želi urediti samo še jubilejni 60. letnik »Popotnika«, nakar poda ostavko. Svoje odločbe noče spremeniti in ostavke ne preklicati.

Devet let je dosednji urednik g. Senković vestno in z vso širokogrudnostjo opravljal svoje delo. Mnogo je doprinesel za uveljavljanje raznih pedagoških stremeljenj in s tem za učiteljski stan. Skupščina mu je iz-

rekla za njegovo požrtvovalno delo in za dolgoletno urejanje »Popotnika« vse priznanje in najpriznejšo zahvalo.

Za novega urednika »Popotnika« je bil izvoljen tov. Ernest Vrang, ki mu je prepusteno, da si po lastni preudarnosti izbere svet in to predloži upravnemu odboru v odobritev.

SKLEPI ODSEKA ZA UČITELJSKE GOSPODARSKE IN SOCIALNE USTANOVE

Na vrsti je bilo poročilo odseka za učiteljske gospodarske in socialne ustanove. Po kratki debati so bili sprejeti po odseku predlagani sklepi:

1. Vse organizirano članstvo naj v še večji meri kot doslej podpira vse naše gospodarske in socialne ustanove. Učiteljstvo naj pristopa v čim večjem številu kot zadržnik v naše ustanove da bo čimprej izveden sklep prejšnjih banovinskih skupščin: »Kdor član organizacije — ta tudi zadržnik naših ustanov«.

2. Gospodarski svet apelira prav posebno na poverjenike U. t., da še pojačajo delo za njen procvit kot naše najjačje, najpomembnejše in najpotrebnejše gospodarske ustanove.

3. Članstvo opozarjamo, naj se drži gesla »Svoji k svojim!«

SKLEPI ŠOLSKO UPRAVNEGA ODSEKA

O predlogih šolsko upravnega odseka se je razvila živahna razprava predvsem glede potrebe, da bi vse učiteljstvo prejemalo plače prvega plačilnega razreda in pa zaradi predloga glede priznanja pravic tudi nezakonskim otrokom. Po precej dolgi debati so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Pripravniki naj se avtomatično prevadejo v IX. skupino, čim so izpolnili vse zakonite pogoje.

2. Ugotavljamo, da dosedanj prejemki učiteljstva in ostalega uradništva ne ustrezajo sedanjim življenjskim razmeram in potrebam, zato se naj prejemki aktivnega in upokojenega uradništva zvišajo za 500 din mesečno pri osnovni plači. Vrnejo naj se rodbinske doklade za ženo in otroke na prvotno višino. Pri tem se naj izenačijo prejemki poročenih učiteljev z neporočenimi. Enako naj se zvišajo tudi prejemki upokojenec.

3. Ker je v naši banovini mnogo prostih mest, naj se nastavijo vsi brezposelni abiturienti.

4. Avtomatično napredovanje do vključno V. skupine brez omejitve § 258. u. z.

5. Čim je učitelj dosegel V. skupino in polno službeno dobo, naj se avtomatično upokoji.

6. Učiteljski otroci, ki študirajo na srednjih šolah in univerzah, naj se oprostitjo šolnine.

7. Odpravijo naj se draginski razredi, ker živi učiteljstvo podeželja mnogo dražje ko v mestih.

8. Uzakoni naj se zvanje šolskega upravitelja in naj se mu prizna posebna upraviteljska doklada.

9. Za odslužene kadrskega roka v vojski, naj se da učiteljem potrebni dopust.

10. K § 71. zak. o ljudskih šolah se doda nov odstavek, ki se glasi: »Stalnost v smislu odstavka tega § pomenja, da je učitelj nepremestljiv s službenega mesta«.

11. Premestitve po službeni potrebi naj se izvajajo res samo v potrebi, sicer pa le po predhodni disciplinski preiskavi.

12. Vsa izpraznjena učiteljska mesta naj se sproti razpišejo in oddajajo.

13. Novi disciplinski postopek za učiteljstvo narodnih šol ne ustreza in naj se uveljavi za učiteljstvo docela drug disciplinski postopek, ki bo v celoti ustrežal organizaciji prosvetne stroke in bo prilagojen razmeram, v katerih učitelj živi in dela.

14. Ukine naj se odlok kr. banske uprave, ki določa, da mora upravitelj oziroma učitelj vzdrževati naturalna stanovanja.

15. Zbirke raznih prispevkov naj se na osnovnih šolah ukinejo.

16. Naj se odmerijo prispevki za pokojninski fond od višine pokojnine.

17. Državnim uradnikom naj se prizna dovoljenje za brezplačno zdravljenje v II. razredu v bolnicah.

18. Način ocenjevanja učiteljstva naj se izenači z ocenjevanjem profesorjev, t. j. zadovoljuje — ne zadovoljuje.

19. Čimprej naj se izda novela k zakonu o narodnih šolah, ki naj realizira vse naše zahteve.

20. Otroci učiteljev (adoptirani) imajo nekaj pravic po svojem očetu učitelju, otroci učiteljice pa nimajo nikakih pravic. Naj bi se te pravice raztegnile tudi na nezakonske otroke učiteljice.

SKLEPI ODSEKA UČITELJSKEGA POKRETA

Po sprejetju sklepov šolsko upravnega odbora je prišlo v razpravo poročilo odseka Učiteljskega pokreta in po kratki razpravi so bili sprejeti sledeči predlogi:

1. V bodočem poslovnem letu naj se da jo na razpolago sredstva za 5. tiskovno polo Prosvete, ker v preteklem letu nismo dobili podpore, ki jo je gospodarski odbor soglasno odobril in lanska banovinska skupščina potrdila.

2. Pokretu je specialna študijska knjižnica prepotrebna, zato predlagamo skupščini, da nam odobri 2000 din za njeno ustanovitev in za toliko poviša naš proračun.

3. V principu se sprejme predlog sreskega učiteljskega društva v Gornjem gradu, ki se glasi: »Zapisniki sei Učiteljskega pokreta naj se v bodoče sproti objavljajo v »Učit. tovarišu«, da bodo o delu in načrtih vedno obveščeni tudi oni člani odbora, ki se iz kakršnih koli vzrokov niso mogli udeležiti seje, pa tudi vsi ostali pokretaši« — vendar le v toliko, da bodo pokretaši obveščeni o pokretovih načrtih in o delu.

SKLEPI GOSPODARSKEGA ODSEKA

Odsek je na svoji seji temeljito proučil račune sekcije za preteklo poslovno leto in tudi proračun, zato so bili po kratki razpravi sprejeti tile sklepi:

1. Gospodarski odsek je proučil račun JUU za leto 1938./39. kakor tudi bilanco ter po pojasnilih blagajnika tov. Gruma in po poročilu nadzornega odbora predlaga skupščini, da ga brez debate odobri.

2. Gospodarski odsek je obravnaval iz tajniškega poročila točke, ki se ga tičejo ter jih predlaga v odobritev.

3. Prošnja črnomeljskega učiteljskega združenja za delni odpis dolga se iz načelnega stališča odkloni.

b) Gospodarski odsek odklanja predlog sreskega društva Kozje glede znižanja članarine pripravnikom z ozirom na lanski načelni sklep skupščine.

4. a) Zvišanje sotrudniškega prispevka za »Učiteljski tovariš« znaša 400 din.

b) Oba predloga Učiteljskega pokreta glede »Prosvete« je gospodarski odsek sprejel in predlaga skupščini v odobritev.

c) Predlogi tiskovnega odseka in sreskih društev v Šoštanju in Gornjem gradu glede »Popotnika« nasvetuje gospodarski odsek skupščini v odklonitev.

č) Predlogi sreskega društva Kozje glede znižanja raznih proračunskih postavk predlaga gospodarski odsek, da se odklonijo.

5. Predlog gospodarskega odseka glede učiteljskih društev dolžnikov se priporoča v odobritev.

6. Gospodarski odsek je podrobno razpravljalo o proračunu za l. 1939./40. in predlaga, da ga skupščina sprejme brez debate soglasno.

SKLEPI ODSEKA ZA ORGANIZACIJO IN PRAVILA

Poročilo odseka je bilo po kratkih pojasnilih vzela skupščina na znanje, nakar so bili sprejeti sledeči sklepi:

Uvodna beseda tovariša tajnika je umestna in odsek posebno podčrtava dejstvo, da mlajše učiteljstvo čuti živo potrebo po organizaciji, kar dokazuje s številnim pristopom, medtem ko starejše učiteljstvo, zlasti ko stopa v pokoj, zapušča organizacijske vrste, največ iz vzrokov malenkostnega osebnega značaja.

Pravila JUU. Odsek nalaga bodočemu upravnemu odboru, da vztraja pri sklepu lanske banovinske skupščine glede predloga sprememb pravil JUU, ga predloži glavnemu odboru ter vztraja na zahtevi, da se obravnava ta predlog na letošnji glavni skupščini v Banja Luki.

Udruženje šolskih nadzornikov. Odsek se popolnoma strinja s stališčem sekciješkega upravnega odbora glede udruženja šolskih nadzornikov za dravsko banovino. Skupščina pa izraža željo, da čimprej odpadejo ovire, ki motijo harmonično delovanje obeh organizacij v procvit šolstva.

Seznam predavateljev. Ker je odziv predavateljev tako malenkosten, je prišel odsek do zaključka, predlagati društvenim predsednikom, da dobro uspeša predavanja po predhodnem pristanku sporoče ime predavatelja in naslov predavanja sekciji. »Učiteljski tovariš« pa naj od časa do časa objavlja teme predavanj in imena predavateljev.

Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov. Odsek ugotavlja, da je odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov tudi v bodoče nujen potreben, pripominja pa, da vodstvo sekcije, posebno pa ljubljansko in mariborsko učiteljsko društvo poglubi stike z bodočim učiteljskim naraščanjem.

Ekskurzijski odsek. Organizacija naj obdrži ta odsek še nadalje, ga poživlji in skuša dobiti primernih sodelavcev.

V vseh drugih odstavkih tajniškega poročila, ki zadevajo ta odsek, se ta povsem strinja. Istočasno izreka odsek vodstvu sekcije za njegovo res požrtvovalno delo v prid organiziranega učiteljstva, s katerim se na okorišča tudi neorganizirano, svoje popolno priznanje.

Ker so vsi odseki razpravljali o tajniškem poročilu v kolikor se je to tikalo delokroga posameznih odsekov, je bilo s poročili in sklepi predelano in končno sprejeto tudi tajniško poročilo v celoti.

RAZREŠNICA

Precej obširno in pregledno poročilo nadzornega odbora je podal tov. Ljudevit Ivanjšič. Iz tega poročila je bilo razvidno vse ogromno delo sekcije. Skupščina je vzela poročilo z zadovoljstvom na znanje in na predlog nadzornega odbora sprejela razrešnico odbora in mu izrekla pohvalo za požrtvovalno delo.

VOLITVE

Točno ob 11. uri je bila razprava prekinjena, da se se mogle v smislu pravil izvršiti volitve novega upravnega in nadzornega odbora sekcije. Ker je bila vložena le ena lista, je bila ta sprejeta soglasno z vzklikom.

Izvoljeni odbor se je konstituiral sledeče:

I. Upravni odbor:

Predsednik Kumelj Metod, I. podpredsednik Završan Francka, II. podpredsednik Verik Miloš, tajnik Supančič Drago. Odborniki: Korenčan Lovro, Zupančič Drago (Dornova), Ljubič Matko, Vudler Franja, Ledinek Miloš. Namestniki: Kocbek Jože, Tavčar Ivan, Stravs Karel, Urbančič Anton, Prešeren Štefka.

II. Nadzorni odbor:

Predsednik Ivanjšič Ljudevit, podpredsednik Hajnšek Franjo, tajnik Napokoj Josip, Odborniki: Serajnik Jožko in Černovšek Mara. Namestniki: Vollmayer Karel, Kopriva Ivan, Dežela Gabrijela.

III. a) Strokovni odbor:

Ostane Franc, Gregorič Vinko, Ambrož Josip, Lukić Kristina, Michler Ivan, Bregant Zmago, Čuček Julija, Širok Albert, Engelman Mira. Namestniki: Stritof Antonija, Starman Franc, Petrovec Ciril, Likozar Anica, Kokot Ferdo.

b) Finančni odbor:

Oman Oton, Kocijančič Ivan, Sežun Andrej. Namestniki: Zor Miroslav, Puhar Karel.

Člani glavnega odbora:

Supančič Drago, Roš Franjo, Hočevnar Ciril. Namestniki: Pogačnik Janko, Segula Pavle, Vavda Mirko.

Stanovsko častno razsodišče:

Predsedniki: Kosin Mirko, Hrovat Ivo, Kos Leopoldina, Rant Franc, Debevec Boris. Člani: Mervar Franc, Sušterič Jože, Namestniki: Kržišnik Alojzij, Vode Angela. Delovodja: Zor Miroslav. Namestnik delovodje: Levec Anka.

Pred zaključkom skupščine je bila sprejeta sledeča

RESOLUCIJA

Delegacija slovenskega učiteljstva, zbrana na jubilejni skupščini 50 letnice skupne učiteljske organizacije 11. in 12. julija 1939. v

Ljubljani, ugotavlja ob pogledu na preteklost, da je slovensko učiteljstvo vedno in ob vsaki priliki tudi v najtežjih razmerah izvrševalo vse svoje dolžnosti do šole in naroda. Da je doseglo slovensko šolstvo današnjo visoko stopnjo, je predvsem zaslug slovenskega učiteljstva. Slovensko učiteljstvo je pa tudi požrtvovalno delalo za dvigovanje narodne zavesti in narodnega ponosa med našim ljudstvom in se borilo proti raznarodovanju in odtujevanju našega človeka kljub vsem težkostem in oviram, ki so se mu v preteklosti stavljale na pot. Ustvarjali smo kulturne dobrine, ki so nesporne in so nam jih prav na tej jubilejni skupščini priznali predstavniki najvišjih oblasti.

Da se bo to delo moglo čim uspešneje nadaljevati, je potrebno, da se ustvari vsaj najosnovnejši pogoji za učiteljevo delo v šoli in izven nje, na kar opozarjamo vse odločujoče kroge. Ob tej priliki ponavljamo naše opetovano izražene težnje in zahteve, posebej pa še opozarjamo na izredno težak položaj naših najmlajših tovarišev učiteljev pripravnikov ter apeliramo na merodajne kroge, da čimprej uredijo njihov težki gmotni položaj.

Predvsem opozarjamo vse merodajne činitelje in vso slovensko javnost, da se v teh težkih prilikah, v katerih se nahaja naš narod, zjamči učiteljstvu čut pravne sigurnosti in zadovoljstva.

Splošne vesti

GLAVNA SKUPŠČINA JUGOSLOVENSKEGA UČITELJSKEGA UDRUŽENJA.

V dneh 19., 20. in 21. avgusta bo v Banja Luki glavna skupščina JUU. Vse delegate in udeležence prosimo, da takoj naročijo prenočišče. Dopolne pošljite JUU — sekciji za dravsko banovino v Ljubljani, Franciška ulica 6. V prijavi navedite, kje želite stanovati (hotel, privatno, skupno prenočišče). Udeleženci iz dravske banovine bodo odpotovali iz Ljubljane z brzovlakom 19. avgusta ob 4.46 zjutraj. Vsi predsedniki sreskih društev in delegati morajo prinesiti s seboj pooblastilo, da so polnopravni zastopniki sreskega društva.

Sresko društvo

Pooblastilo

za, člana gornjega sreskega društva JUU, ki ima, reči: članov JUU, da zastopa sresko društvo na glavni skupščini v Banja Luki 1939. l.

V dne 1939.

Predsednik: Tajnik:

Brez pooblastila ne bo mogel biti verificiran noben predsednik in delegat.

Za člane upravnega in nadzornega odbora sekcije ter člane glavnega odbora sekcije bo izdala pooblastilo sekcija.

Vzemite s seboj tudi uradniške legitimacije.

— Zahvala za poslane brzoyavke. Predsednik sekcije Metod Kumelj je prejel od maršalata dvora zahvalo za vdanostne brzoyavke Nj. Vel. kralju Petru II. in knezu na-

mestniku Pavlu, poslani s slavnostne skupščine. Prav tako je prejel tudi zahvalo od prosvetnega ministra g. Čirčica za pozdravno brzoyavko.

— Prihodnja številka »Učiteljskega tovariša« izide po glavni skupščini.

— Uradne ure na sekciji so med počitnicami samo dopoldne.

— Dom upokojenec. Mestna občina je postavila v svoj načrt za izpopolnitev socialnega skrbstva med drugim tudi ustanovitev doma za upokojenece in rentnike. Ta dom naj bi nudil onim, ki na svoja stara leta nimajo svojcev, s katerimi bi mogli živeti v skupnem gospodinjstvu, prijeten, udoben, snažen in miren dom. V tem domu bi imeli stanovanje, hrano in vse drugo, kar spada k potrebam udobnega življenja. Vsak stanovalec bi plačeval primerno oskrbnino. Take ustanove Ljubljana še nima. Zaradi priprav za izvršitev tega načrta potrebuje mestno poglavarstvo čim točnejše podatke o tem, koliko je takih občanov obojega spola in vseh poklicev, ki bi želeli preživeti svoj pokoj v tem domu. Zato vabi one, ki bi v domu za upokojenece hoteli prebivati, da se do 15. julija t. l. neobvezno, samo zaradi statističnih podatkov, javijo v mestnem socialno političnem uradu v Mestnem domu, II. nadstropje, soba št. 4, kjer bodo izpolnili statistično polo.

— Maribor 1909. — 30 letnica mature. Po došlih prijavah in predlogih se sestanejo v Mariboru v času »Mariborskega tedna«, Program določimo skupno. Predviden je krasen izlet na povabilo enega naših tovarišev. — Natančen datum in zbirališče bom objavil v »Učit. tov.«. »Jutru« — (mogoče tudi osebno). — Prijavite takoj udeležbo. (Poročajte tudi negativno!) — Šalda Leopold, Maribor — Košaki.

Osebnne zadeve

Ana iz Strnišča k Sv. Vidu; Škulj Vladimir iz Metlike v Dob pri Kamniku; Štern Oskar iz Pirniča v Safarsko; Winkler Josipina iz Blok na Krko.

—i V 5. položajno skupino so napredovali: Vodenik Franciška, Kranj; Poljšak Albert, Naklo; Sušterič Ernest, Domžale; Legiša Henrik, Šmarje; Vrtovec Ciril, Loka; Preželj Ivan, Trbovlje.

—i V 6. položajno skupino na napredovali: Zdolšek Marija, St. Jurij ob juž. žel.; Flego Marija, Ljubljana; Vikar Helena, Ljubljana; Erker Josipina, Livold pri Kočevju; Bertonec Elizabeta, Kovor pri Trziču; Lasič Franc, Kranj; Dolinar Elvira, Velika dolina; Vuk Alojzij, Vrhnika; Cirman Marija, Preska; Ivančič Josipina, Marija Snežna; Pečnik Marija, Celje; Mazlu Alojz, Ptuj.

—i Napredovali so v 7. položajno skupino sledeči učitelji (-ce): Ivane Doroteja, Sodražica; Mrak Ferdinanda, Urška gora; Prevec Antonija, Gornji Logatec; Strauss Milan, Vransko; Novačan Josip, Laporje pri Mariboru; Vrhnjak Stefanija, Sele-Vrhe (okraj Slovenj Gradec); Binder Avgust, Vitanje; Prusnik Jože, Orehoviča; Polh Hedvika, Sveti Vencleslav; Lah Blaž, Pragersko; Kosl So-fija, Šmarje; Dolenc Ana, Laze; Polak Marija, Celje.

—i V IX. skupino so prevedeni učitelji (učiteljice): Antonac Oda, Križevci; Auernik Leonida, Tržišče; Bajec Ivana, Vel. Podlog; Bajlec Ivan, Bogojina; Barbarič Ana, Petišovci; Bauman Ivan, Moravci Bezjak Ida, Odranci; Božič Amalija, Strekljevec; Božič Anton, Sv. Duh; Cedičnik Marija, Radomlje; Cirk Zdenka, Stalcerji; Čeh Bogomila, Sveti Lovrenc; Čič Ivana, Dokležovje; Čulk Leopoldina, St. Ilj; Čurman Ana, Sebeborci; Dolanc Ana, Sv. Katarina; Dolinšek Maksimilijan, St. Janž; Duša Vekoslava, St. Ilj; Erker Gabrijela, Ajdovec; Ferjan Danica, Črna; Golež Jadviga, Dolenja vas (Koč.); Grile Ljudmila, Kopanj; Grobin Karolina, Dobrovci; Grum Bogomira, Dolenja vas (Koč.); Haber Alojzij, Nova cerkev; Hamersčak Pavla, St. Ilj; Heric Teja, Zitečka vas; Horvat Stanislav, Podgorje; Hosnar Marija, Sv. Bolfenk;